

Sygn. akt III KK 239/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Dołhy

SSN Zbigniew Puzkarski

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie **Ł. P.**

o wydanie wyroku łącznego

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 8 sierpnia 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 24 stycznia 2013 r.,

utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w B.

z dnia 18 października 2012 r.

**I) uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy
wyrok Sądu Rejonowego w B. – w zakresie orzeczenia o karze
łącznej grzywny;**

**II) wydatkami za postępowanie kasacyjne obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 18 października 2012 r. Sąd Rejonowy w B. na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył orzeczone wobec skazanego Ł. P. w sprawach Sądu Rejonowego w B.:

- 1) XV K 232/11 wyrokiem z dnia 29 marca 2011 r. za czyn popełniony w dniu 13 stycznia 2011 r. na mocy art. 244 k.k., karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawieszono tytułem próby na okres 4 lat i karę grzywny orzeczoną na mocy art. 71 § 1 k.k. w wysokości 30 stawek dziennych po 10 zł. stawka; postanowieniem Sądu Rejonowego w B. z dnia 27 lutego 2012 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności;
- 2) XV K 414/11 wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2011 r., za czyn popełniony w dniu 4 lutego 2011 r. na mocy art. 244 k.k., karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na mocy art. 69 § 1 i § 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres lat pięciu i karę grzywny orzeczoną na mocy art. 71 § 1 k.k. w wymiarze 40 stawek dziennych po 10 zł. stawka; postanowieniem Sądu Rejonowego w B. z dnia 26 stycznia 2012 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności;
- 3) XV K 663/11 wyrokiem z dnia 22 lipca 2011 r. za czyn popełniony w dniu 4 marca 2011 r. na mocy art. 244 k.k., karę roku pozbawienia wolności;
- 4) XV K 286/10 wyrokiem z dnia 28 lipca 2011 r. za czyn popełniony w dniu 31 stycznia 2010 r. na mocy art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., karę 6 miesięcy pozbawienia wolności

i wymierzył mu jako kary łączne: 2 (dwa) lata pozbawienia wolności i 70 (siedemdziesiąt) stawek dziennych grzywny przyjmując wysokość jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 10 zł. (pkt I części dyspozycyjnej wyroku).

Nadto tym samym wyrokiem łącznym Sąd Rejonowy w B. (w pkt II części dyspozycyjnej) połączył orzeczone wobec Ł. P. kary pozbawienia wolności orzeczone w trzech sprawach tego Sądu, to jest III K 1117/11, III K 1171/11 i VII K 888/11 i jako karę łączną wymierzył karę jednego roku i dwóch miesięcy pozbawienia wolności.

Apelację od tego wyroku wniósł tylko prokurator, w której zarzucił rażąco niewspółmierność kar łącznych orzeczonych wobec skazanego i wniósł o ich (stosowne) obostrzenie.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 24 stycznia 2013 r. uznał tą apelację za oczywiście bezzasadną i zaskarżony nią wyrok utrzymał w mocy.

W dniu 1 lipca 2013 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja Prokuratora Generalnego, który zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego na korzyść skazanego, w części dotyczącej kary grzywny.

W kasacji Prokurator Generalny podniósł zarzut:

rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisów prawa karnego procesowego – art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegającego na przeprowadzeniu nienależytej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy rażąco niesprawiedliwego, bowiem wydanego z naruszeniem przepisów prawa materialnego, to jest art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. oraz art. 71 § 2 k.k., wyroku sądu I instancji, które to naruszenie polegało na połączeniu kar grzywny orzeczonych wobec Ł. P. na podstawie art. 71 § 1 k.k. wyrokami Sądu Rejonowego w B.: z dnia 29 marca 2011 r., sygn. XV K 232/11 i z dnia 29 kwietnia 2011 r., sygn. XV K 414/11 pomimo braku przesłanek do takiego połączenia, gdyż kary grzywny wymierzone tymi wyrokami nie podlegały wykonaniu ze względów przewidzianych w art. 71 § 1 k.k. wobec prawomocnego zarządzenia wykonania warunkowo zawieszonych kar pozbawienia wolności,

i wniósł o uchylenie w zaskarżonej części wyroku Sądu Okręgowego w B. i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w B.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, przez to została rozpoznana w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zaskarżony wyrok – w części objętej zakresem skargi kasacyjnej – rzeczywiście wydano z rażąco obrazą tych przepisów prawa karnego materialnego, jak i karnej ustawy procesowej, które przywołano w zarzucie kasacji.

Zważywszy na charakter uchybienia i jego następstwa, którym było orzeczenie wobec skazanego kary łącznej grzywny, która – według

obowiązującego prawa – nie mogła być w ogóle wobec niego wymierzona, niewątpliwym jest istotny wpływ tego uchybienia na treść zaskarżonego wyroku.

Dokonując połączenia owych kar grzywny Sąd Rejonowy przeoczył, iż zostały one wymierzone wobec skazanego, tak w sprawie XV K 232/11, jak i XV K 414/11 Sądu Rejonowego w B., na podstawie art. 71 § 1 k.k., przy czym w obydwu tych sprawach zapadły prawomocne postanowienia zarządzające skazanemu wykonanie (pierwotnie zawieszonych) kar pozbawienia wolności, obok których grzywny te były orzeczone. Oznacza to, że w zaistniałej sytuacji, powinien być wobec skazanego zastosowany przepis art. 71 § 2 k.k., który normuje zasady wykonania kary grzywny, którą orzeczono na podstawie § 1 tego przepisu, w przypadku zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności lub kary ograniczenia wolności obok której ją orzeczono.

Zgodnie z treścią tego przepisu, w sytuacji zarządzenia wykonania takiej warunkowo zawieszanej kary, ta akcesoryjna grzywna już nie podlega wykonaniu, i tym samym nie może być objęta karą łączną grzywny.

Brak jest bowiem podstaw prawnych, wymaganych w art. 85 k.k. i art. 86 k.k., do połączenia jej w wyroku łącznym z inną karą grzywny, a więc i tą orzeczoną na tożsamej podstawie prawnej.

Przekonanie o tym jest następstwem uwzględnienia akcesoryjnego charakteru grzywny, orzekanej na podstawie art. 71 § 1 k.k. i jej ścisłego związku z warunkowym zawieszeniem wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności. Stąd też w przypadku gdy uprawomocniło się orzeczenie o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności (uprzednio) zawieszanej, odpada tym samym przesłanka będąca podstawą orzeczenia tego rodzaju grzywny.

Pogląd taki jest konsekwentnie prezentowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. uchwała 7 sędziów z 18 grudnia 1986 r., VI KZP 40/86, OSNKW 1987, z. 3-4, poz. 15; wyroki z: 14 maja 2003 r., IV KK 122/03, OSNwSK 2003/1/976; 9 listopada 2005 r., V KK 346/05, OSNwSK 2005/1/2047; 7 lutego 2008 r., IV KK 497/07, OSNwSK 2008/1/334; 12 maja 2009 r., IV KK 155/08, OSNwSK 2009/1/1086; 28 maja 2009 r., II KK 332/08, Lex nr 512957; 28 lipca 2011 r., III KK 122/11, Lex nr 955020; 10 listopada 2011 r., II KK 225/11, Lex nr 1084718; 28 listopada 2012 r., III KK 328/12 Lex nr 1228564, por. też. A. Zoll [w:] Kodeks

Karny. Część ogólna. Komentarz pod red. A. Zolla, Zakamycze 2004, s. 1034-1037).

Nie ulega wątpliwości, że Sąd Rejonowy w B. orzekając w wyroku łącznym wobec skazanego łączną karę grzywny w oparciu o jednostkowe kary grzywny, każdorazowo orzeczone wobec niego na podstawie art. 71 § 1 k.k., i po tym gdy zostało już zarządzone wykonanie kar pozbawienia wolności, pierwotnie zawieszonych, obok których grzywny te były orzeczone- wskazanych powyżej uregulowań nie respektował. Następstwem czego stało się połączenie orzeczonych w obydwu (wyżej wskazanych) wyrokach grzywien, które – zgodnie z treścią art. 71 § 2 k.k. - nie podlegały już wykonaniu. Tak czyniąc Sąd Rejonowy dopuścił się niewątpliwie rażącej obrazę zarówno tego przepisu, jak i przepisu art. 85 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k., a uchybienie to miało istotny wpływ na treść wyroku.

Spowodowało bowiem orzeczenie wobec skazanego kary łącznej grzywny, mimo że te kary jednostkowe grzywny, które połączono, nie podlegały już wykonaniu.

Tego uchybienia Sądu Rejonowego nie dostrzegł ani skazany, ani prokurator, który wprawdzie wniósł apelację od wyroku tego Sądu, ale już tego naruszenia prawa w niej nie zarzucił.

Niemniej jednak sąd odwoławczy rozpoznając tą apelację był obligowany do przeprowadzenia kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku w zakresie wskazanym w przepisie art. 433 § 1 k.p.k. Był więc zobowiązany nie tylko do rozważenia zawartych w tej apelacji zarzutów, ale również do sprawdzenia – niezależnie „od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów” (art. 433 § 1 k.p.k. in fine) - czy Sąd Rejonowy, wydając zaskarżony wyrok, nie dopuścił się takiej obrazę przepisów prawa, która skutkowałą „rażącą niesprawiedliwością” tego orzeczenia, w rozumieniu art. 440 k.p.k. Treść zaskarżonego kasacją wyroku świadczy o tym, że sąd odwoławczy tych powinności zaniechał. Gdyby bowiem także w tym aspekcie dokonał kontroli instancyjnej wyroku sądu I instancji, to dostrzegłby wówczas owo oczywiste (omówione powyżej) naruszenie przez ten sąd przepisów prawa karnego materialnego, i w tego następstwie – uchyliłby zawarte w tym wyroku orzeczenie o łącznej karze grzywny, jako „rażąco niesprawiedliwe”, bo pozbawione podstawy prawnej.

Nie ulega zatem wątpliwości i to, że Sąd Okręgowy w B. rażąco uchybił tym wspomnianym przepisom prawa karnego procesowego, to jest art. 433 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k. Miało to istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku tego Sądu, bowiem utrzymano nim w mocy oczywiście bezzasadne, zawarte w orzeczeniu Sądu Rejonowego, rozstrzygnięcie o karze łącznej grzywny.

W tej sytuacji należało uznać oczywistą zasadność rozpoznawanej kasacji i uchylić zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego – w zakresie orzeczenia o karze łącznej grzywny.

Zważywszy na opisany powyżej charakter stwierdzonych uchybień i wynikłych z nich następstw, nie ma potrzeby wydawania rozstrzygnięcia następczego.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 638 k.p.k.

Z tych wszystkich względów, orzeczono jak wyżej.